

การวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผล

เมื่อรับแบบสอบถามกลับคืนมาแล้ว ได้จัดแบ่งเป็นหมวดหมู่ คือ หมวดหมู่ครูใหญ่ หรืออาจารย์ใหญ่ และหมวดหมู่ครูสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายของโรงเรียนที่สำรวจ

การวิเคราะห์ข้อมูลนี้ เริ่มตั้งแต่ประวัติส่วนตัวของครูใหญ่หรืออาจารย์ใหญ่และครูสอนวิชาสังคมศึกษา เป็นตารางที่ 1 เรื่อย ๆ ไปจนหมดหัวข้อประวัติส่วนตัว แล้วจึงขึ้นต่อการบริหาร โสภทัศน์ศึกษาของครูใหญ่และการใช้โสตทัศนูปกรณ์ของครูสอนวิชาสังคมศึกษา เรียงกันไปจนหมดแบบสอบถาม

ในการวิเคราะห์ข้อมูลซึ่งได้จำแนกหัวข้อสำคัญออกเป็นประวัติส่วนตัว การบริหาร โสภทัศน์ศึกษา ความต้องการวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ การใช้วัสดุอุปกรณ์ และประสิทธิภาพ จากวัสดุอุปกรณ์ ได้จัดแยกข้อมูลไว้ตามลำดับชั้น หัวข้อวิชา และรายชื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ส่วนตัวเลขที่ปรากฏในตารางต่าง ๆ มีทั้งลักษณะที่เป็นจำนวนเลขและเป็นคารอยละ สำหรับ การวิเคราะห์ข้อมูลและการอภิปรายผลจากตารางต่าง ๆ นั้น ได้ยึดหลักส่วนใหญ่ (Mode Value) เป็นแนวทาง

อนึ่ง ประวัติส่วนตัวของครูในโรงเรียนที่สำรวจเกี่ยวกับตำแหน่งวุฒิ และ ประสิทธิภาพตลอดจนความคิดเห็นและทัศนคติ มีความสำคัญที่จะช่วยให้สามารถเข้าใจเหตุผล ของผลการสำรวจได้ยิ่งขึ้น ฉะนั้น จึงได้นำผลการสำรวจประวัติส่วนตัวดังกล่าว มาแสดงไว้ คอย (ตาราง 1 - 7)

ตารางที่ 1 วุฒิการศึกษาสามัญของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาอาชีพแยกตามตำแหน่ง หน้าที่และระดับความรู

ตำแหน่งหน้าที่	มัธยมปีที่ 3	มัธยมปีที่ 6	มัธยมปีที่ 8
ครูใหญ่ (N = 9)	-	66.67	33.33
ครูสอนวิชาสังคมศึกษา (N = 31)	3.23	67.83	29.07
เฉลี่ย	1.62	67.25	31.20

วุฒิการศึกษาสามัญของครูโรงเรียนที่สำรวจ ส่วนใหญ่ของครูใหญ่มีความรู้จบการศึกษาระดับมัธยมปีที่ 6 คือมีร้อยละ 66.67 รองลงมาร้อยละ 33.33 จบการศึกษาระดับมัธยมปีที่ 8 ส่วนใหญ่ของครูสอนวิชาสังคมศึกษาร้อยละ 67.83 จบการศึกษาระดับมัธยมปีที่ 6 รองลงมาคือร้อยละ 29.07 จบการศึกษาระดับมัธยมปีที่ 8

- สรุป
1. วุฒิการศึกษาสามัญของครูใหญ่ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมปีที่ 6 คือมีร้อยละ 66.67 ส่วนรองลงมาได้แก่จบระดับมัธยมปีที่ 8 ร้อยละ 33.33 ไม่มีครูใหญ่ที่มีวุฒิต่ำกว่าระดับมัธยมปีที่ 6 เลย
 2. วุฒิการศึกษาสามัญของครูสอนวิชาสังคมศึกษา ส่วนใหญ่จบการศึกษาระดับมัธยมปีที่ 6 ร้อยละ 67.83 รองลงมาร้อยละ 29.07 จบการศึกษาระดับมัธยมปีที่ 8 และจบการศึกษาระดับมัธยมปีที่ 3 น้อยที่สุดคือร้อยละ 3.23
 3. วุฒิการศึกษาสามัญของครูที่สำรวจในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาอาชีพทั้งหมด ส่วนใหญ่จบระดับมัธยมปีที่ 6 เฉลี่ยร้อยละ 67.25 ส่วนรองลงมาได้แก่จบระดับมัธยมปีที่ 8 เฉลี่ยร้อยละ 31.20

ตารางที่ 2 วัตถุประสงค์ทางครูของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาอาชีพ แยกตามตำแหน่ง หน้าที่และระดับความรู

ตำแหน่งหน้าที่	ป.ป.-ป.กศ. หรือเทียบเท่า		ป.ม.-อ.กศ.-ป.กศ.สูงหรือเทียบเท่า		ค.บ.-กศ.บ. หรือปริญญาตรีอื่น ๆ		ไม่มีวุฒิ
	%	%	%	%	%	%	
ครูใหญ่ (N= 9)	-	33.33	11.11	33.33	11.11	11.11	
ครูสอนวิชาสังคมศึกษา (N=31)	-	25.84	32.30	16.15	16.15	6.69	

วัตถุประสงค์ทางครูของครูโรงเรียนที่สำรวจ ส่วนใหญ่ของครูใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับ ป.ป.-ป.กศ. หรือเทียบเท่า และระดับ ค.บ.-กศ.บ. หรือปริญญาตรีอื่น ๆ อย่างละ 33.33 เปอร์เซ็นต์ รองลงมาร้อยละ 11.11 ของครูใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับ ป.ม.-อ.กศ.-ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า และปริญญาอื่นกับ ป.ม. และอีกร้อยละ 11.11 ของครูใหญ่ไม่มีวุฒิทางการศึกษา

ส่วนใหญ่ของครูสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนที่สำรวจร้อยละ 32.30 มีวุฒิการศึกษาระดับ ป.ม.-อ.กศ.-ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่า รองลงมาร้อยละ 25.84 มีวุฒิการศึกษาระดับ ป.ป.-ป.กศ. หรือเทียบเท่า ส่วนครูที่มีวุฒิการศึกษาระดับ ค.บ.-กศ.บ.หรือปริญญาตรีอื่น ๆ และปริญญาอื่นกับ ป.ม. อย่างละประมาณร้อยละ 16.15 และอีกร้อยละ 6.69 ของครูสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนที่สำรวจ ไม่มีวุฒิทางการศึกษา

สรุป

1. ส่วนใหญ่ของครูใหญ่ในโรงเรียนที่สำรวจ มีวุฒิทางการศึกษาระดับ ป.ป.-ป.กศ. หรือเทียบเท่า และระดับ ค.บ.-กศ.บ.หรือปริญญาตรีอื่น ๆ ร้อยละ 33.33 เท่ากัน

ส่วนรองลงมาคือวุฒิ ป.ม.-อ.กศ.-ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่าและปริญญา ป.ม. ร้อยละ 11.11 เท่ากัน

2. ส่วนใหญ่ของครูสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนที่สำรวจ มีวุฒิการศึกษาระดับ
ปม.-อ.กศ.-ป.กศ.สูง หรือเทียบเท่าร้อยละ 32.30 ส่วนรองลงมาร้อยละ
25.84 มีวุฒิปริญญาตรี ปป.-ป.กศ. หรือเทียบเท่า
3. ส่วนใหญ่ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพที่สำรวจ มีวุฒิ
ปป.-ป.กศ. หรือเทียบเท่าเฉลี่ยร้อยละ 29.59
ส่วนรองลงมาโดยเฉลี่ยร้อยละ 24.74 มีวุฒิทางครูระดับ คบ.-กต.บ.
หรือปริญญาอื่น ๆ
เป็นที่น่าสังเกตว่าครูในโรงเรียนที่สำรวจที่ไม่มีวุฒิ คิดเฉลี่ยร้อยละ
8.90

ตารางที่ 3 จำนวนเปอร์เซ็นต์ของครูที่มีประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษา แยกประเภทตาม ประสบการณ์และตำแหน่งหน้าที่

ประสบการณ์	N = 9	N = 31
	ครูใหญ่ %	ครูสอนวิชา สังคมศึกษา %
1. เคยเรียนวิชานี้มาโดยตรงในการศึกษาวิชาครู	12.92	61.37
2. เคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิชานี้	6.46	32.30
3. ศึกษาหาความรู้จากหนังสือหรือคำบรรยายต่าง ๆ มาบ้าง	19.38	58.14
4. ไม่เคยเรียนหรือได้รับการอบรมมาก่อนเลย	-	3.23
5. อื่น ๆ	3.23	-

จากการสำรวจประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษาของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพปรากฏว่า

- ส่วนใหญ่ของครูใหญ่ในโรงเรียนที่สำรวจร้อยละ 19.38 มีประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษาโดยการศึกษาหาความรู้จากหนังสือหรือคำบรรยายต่าง ๆ รองลงมาร้อยละ 12.92 มีประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษาโดยเคยเรียนวิชานี้มาโดยตรงในการศึกษาวิชาครู อีกร้อยละ 6.46 มีประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษาจากการอบรมเกี่ยวกับวิชานี้ นอกจากนี้ครูใหญ่อ้อยละ 3.23 มีประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษาอื่นๆ
- ส่วนใหญ่ของครูสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนที่สำรวจคือร้อยละ 61.37 มีประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษาโดยเคยเรียนวิชานี้มาโดยตรงในการศึกษาวิชาครู รองลงมาร้อยละ 58.14 มีประสบการณ์ทางโสตทัศนศึกษาโดยการศึกษาหาความรู้จากหนังสือคำบรรยายต่าง ๆ

นอกจากนี้กรวยอะ 32.30 มีประสิทธิภาพทางโสตทัศนศึกษา โดยเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับวิชานี้

สรุป

1. ครูใหญ่ส่วนใหญ่มีประสิทธิภาพทางโสตทัศนศึกษาโดยการศึกษาหาความรู้จากหนังสือหรือคำบรรยายต่าง ๆ ร้อยละ 19.38 แต่ครูสอนวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 61.37 มีประสิทธิภาพทางโสตทัศนศึกษาโดยการเรียนวิชานี้โดยตรงในการศึกษาวิชาครู
2. เป็นที่น่าสังเกตว่า ครูใหญ่ร้อยละ 3.23 ได้รับความรู้ทางโสตทัศนศึกษาจากคนอื่น แต่ครูสอนวิชาสังคมศึกษาไม่ได้รับเลย

ตารางที่ 4 การสังเกตการตอบสนองของนักเรียนภายหลังการใช้สื่อทัศนูปกรณ์แยกประเภทตามการตอบสนองของนักเรียนและตำแหน่งหน้าที่ของผู้สังเกต คิดเป็นเปอร์เซ็นต์

การตอบสนองของนักเรียน	N = 9	N = 31
	ครูใหญ่ %	ครูสอนวิชา สังคมศึกษา %
1. มีความกระตือรือร้นในบทเรียนดีขึ้น	22.22	29.07
2. มีความสนใจต่ออุปกรณ์และการสอนของครู	22.22	19.92
3. ไม่แสดงอาการตอบสนองเลย	-	-
4. ผลการเรียนดีขึ้น	11.11	41.99
5. ผลการเรียนไม่ดีขึ้น	-	-
6. แสดงความเบื่อหน่าย	-	-
7. อื่น ๆ	-	-
8. ไม่ตอบแบบสอบถาม	44.44	16.15

จากการสำรวจปรากฏว่า ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาศึกษา ได้ให้ข้อสังเกตเกี่ยวกับการตอบสนองของนักเรียนภายหลังการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ดังนี้

1. ครูใหญ่ส่วนใหญ่ร้อยละ 44.44 ไม่ตอบแบบสอบถามข้อนี้ อาจเนื่องจากคนมีสิทธิ์ทำการสอนโดยตรงก็ได้

ส่วนรองลงมาร้อยละ 22.22 ให้ข้อสังเกตว่าหลังจากใช้สื่อทัศนูปกรณ์แล้วนักเรียนมีความกระตือรือร้นในบทเรียนดีขึ้น และมีความสนใจต่ออุปกรณ์และการสอนของครู นอกจากนี้ก็ร้อยละ 11.11 ให้ข้อสังเกตว่า ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้นหลังจากการใช้สื่อทัศนูปกรณ์แล้ว

2. ครูสอนวิชาสังคมศึกษาลงมือส่วนใหญ่ร้อยละ 41.99 ให้ข้อสังเกตว่าหลังจากการใช้สื่อทัศนูปกรณ์แล้ว ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น รองลงมาร้อยละ 29.07 ให้ข้อสังเกต

ว่า ภายหลังจากการใช้สื่อทัศนูปกรณ์แล้ว นักเรียนมีความกระตือรือร้นในบทเรียนดีขึ้น และอีก
ร้อยละ 12.92 ของครูสอนวิชาสังคมศึกษา ให้ข้อสังเกตว่า นักเรียนมีความสนใจต่ออุปกรณ์
และการสอนของครู และมีครูสอนวิชาสังคมศึกษา ร้อยละ 16.15 ไม่ตอบแบบสอบถามข้อนี้

สรุป

1. ถ้าไม่คำนึงจำนวนผู้ไม่ตอบแบบสอบถามแล้ว จะเห็นว่าส่วนใหญ่ของครูใหญ่
ให้ข้อสังเกตว่า หลังจากการใช้สื่อทัศนูปกรณ์แล้ว นักเรียนมีความสนใจ
ต่ออุปกรณ์และการสอนของครู และมีความกระตือรือร้นในบทเรียนดีขึ้น ร้อยละ
22.22
2. ส่วนใหญ่ของครูสอนวิชาสังคมศึกษา ร้อยละ 41.99 ให้ข้อสังเกตว่า หลังจาก
การใช้สื่อทัศนูปกรณ์แล้ว ผลการเรียนของนักเรียนดีขึ้น
3. เป็นที่น่าสังเกตว่า หลังจากการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ การตอบสนองของนักเรียน
เป็นไปได้ในทางที่ดีขึ้น แสดงว่าสื่อทัศนูปกรณ์มีส่วนช่วยให้การเรียนการสอนที่
ขึ้นจริง

ตารางที่ 5 เหตุผลของครูเกี่ยวกับการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ แยกประเภทตามลักษณะของเหตุผล และตำแหน่งหน้าที่ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์

เหตุผล	N = 9	N = 31
	ครูใหญ่	ครูสอนวิชา สังคมศึกษา
	%	%
1. เป็นสิ่งจำเป็นมากในการสอนวิชาสังคมศึกษา เพราะช่วยให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนดีขึ้น	100.00	93.67
2. เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นเพราะเสียเวลาในการใช้และการเตรียมมาก	-	-
3. เป็นสิ่งที่ไม่จำเป็นเพราะสำคัญที่การอธิบายของครูเท่านั้น	-	-
4. อื่น ๆ	-	3.23
5. ไม่ชอบแบบสอบถาม	-	3.23

จากการสำรวจเหตุผลของครู โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสามอ่าวซีฟ เกี่ยวกับ การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ปรากฏว่า

1. ครูใหญ่ทุกคนของโรงเรียนที่สำรวจใช้สื่อทัศนูปกรณ์เพราะเห็นว่าสื่อทัศนูปกรณ์เป็นสิ่งจำเป็นมากในการสอนวิชาสังคมศึกษา เพราะช่วยให้นักเรียนเข้าใจในบทเรียนดีขึ้น
2. ครูสอนวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 93.67 มีความเห็นเหมือนครูใหญ่ และอีกร้อยละ 3.23 ไม่ชอบแบบสอบถามข้อนี้

ตารางที่ 6 ความเห็นของครูเกี่ยวกับการปรับปรุงหมวดวิชาสังคมศึกษา แยกประเภทตามงาน และตำแหน่งหน้าที่ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์

ประเภทของงาน	N= 9	N = 31	เฉลี่ย
	ครูใหญ่ %	ครูสอนวิชา สังคมศึกษา %	
1. การจัดการการสอน	44.44	3.23	23.83
2. หลักสูตรและประมวลการสอน	33.33	29.07	31.50
3. หนังสืออ่านประกอบและหนังสือเรียน	44.44	27.07	35.76
4. โสตทัศนูปกรณ์	44.44	32.30	38.35
5. อื่น ๆ	-	3.23	-
6. ไม่ตอบแบบสอบถาม	-	3.23	-

ปรากฏผลจากการสำรวจความคิดเห็นของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพว่าสิ่งแรกที่จะปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษา คือ

1. ครูใหญ่ส่วนใหญ่ เห็นว่าควรปรับปรุงการจัดการการสอนเป็นสิ่งแรก ร้อยละ 44.44 และเห็นว่าควรปรับปรุงหนังสืออ่านประกอบและหนังสือเรียนร้อยละ 44.44 ครูใหญ่อีกส่วนหนึ่งเห็นว่าควรปรับปรุงด้านโสตทัศนูปกรณ์ร้อยละ 44.44

ส่วนรองลงมา ร้อยละ 33.33 มีความเห็นว่าการปรับปรุงหลักสูตรและประมวลการสอนเป็นสิ่งแรกของการปรับปรุงการสอนวิชาสังคมศึกษา

2. ส่วนใหญ่ของครูสอนวิชาสังคมศึกษาร้อยละ 32.30 มีความเห็นว่าการปรับปรุงด้านโสตทัศนูปกรณ์เป็นสิ่งแรก รองลงมา ร้อยละ 29.07 มีความเห็นว่าการปรับปรุงหลักสูตร และ ประมวลการสอน ส่วนอีกร้อยละ 27.07 มีความเห็นว่าการปรับปรุงหนังสืออ่านประกอบและหนังสือเรียน นอกจากนี้ ครูสอนวิชาสังคมศึกษาร้อยละ 3.23 เห็นว่าการปรับปรุงการจัดการการสอน

สรุป

1. ครูโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพส่วนใหญ่เฉลี่ยร้อยละ 38.85 เห็นตรงกันว่า ในการปรับปรุงหมวดวิชาสังคมศึกษานั้นสิ่งแรกที่ต้องปรับปรุงคือ โสตทัศนูปกรณ์
รองลงมาเฉลี่ยร้อยละ 35.76 มีความเห็นว่า สิ่งแรกที่ต้องปรับปรุงคือ หนังสืออ่านประกอบและหนังสือเรียน อีกร้อยละ 31.50 โคบายเฉลี่ยเห็นว่า สิ่งแรกที่ต้องปรับปรุงคือหลักสูตรและประมวลการสอน
2. เป็นที่น่าสังเกตว่าครูสอนวิชาสังคมศึกษาไม่ตอบแบบสอบถามข้อนี้ร้อยละ 3.23 และขอบางสิ่ง เกิดอีกประการหนึ่งคือ ครูใหญ่ มีความเห็นว่าควรปรับปรุงการจัดตารางสอน ปรับปรุงหนังสืออ่านประกอบและแบบเรียน และปรับปรุงโสตทัศนูปกรณ์เป็นสิ่งแรก อบรมละ 44.44 เปอร์เซ็นต์

ตารางที่ 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการอุปกรณ์การสอนที่โรงเรียนจัดให้แก่ครู คิดเป็นเปอร์เซ็นต์ แยกตามลักษณะของการให้บริการและตำแหน่งหน้าที่

ตำแหน่งหน้าที่	ลักษณะการให้บริการ					
	ดีมาก	ค่อนข้างดี	ปานกลาง	ยังไม่พอใจ	ใช้ไม่ได้	ไม่ตอบ
	%	%	%	%	%	%
ครูใหญ่ (N = (9)	-	11.11	77.78	11.11	-	-
ครูสอนวิชาสังคมศึกษา (N = 31)	3.23	16.13	45.15	32.26	3.23	-
เฉลี่ย	1.62	13.62	61.47	21.69	1.62	-

จากการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการอุปกรณ์การสอนที่โรงเรียนจัดให้แก่ครูนั้นปรากฏว่า

1. ครูใหญ่ส่วนใหญ่ ร้อยละ 77.78 เห็นว่า บริการที่โรงเรียนของตนจัดให้แก่ครูเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนรองลงมา คือ เห็นว่า บริการเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนค่อนข้างดีและยังไม่พอใจอย่างละ 11.11 เปอร์เซ็นต์
2. ครูสอนวิชาสังคมศึกษาส่วนใหญ่ร้อยละ 45.15 เห็นว่า บริการเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนที่จัดในโรงเรียนของตน อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ร้อยละ 32.26 เห็นว่า บริการที่โรงเรียนจัดให้ยังไม่พอใจ และอีก ร้อยละ 16.13 เห็นว่า บริการที่โรงเรียนจัดให้ นั้น ค่อนข้างดี

สรุป

1. บริการเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนที่โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ จัดให้แก่ครูทุกคนนั้น อยู่ในระดับปานกลาง คิดเฉลี่ยร้อยละ 61.47
2. เป็นที่น่าสังเกตว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับบริการอุปกรณ์การสอนที่ทางโรงเรียนจัดให้ ของครูสอนวิชาสังคมศึกษา มีน้ำหนักค่อนข้างไม่พอใจ กล่าวคือ ร้อยละ 32.26 มีความเห็นว่าบริการอุปกรณ์การสอนของโรงเรียนยังไม่พอใจ ส่วนร้อยละ 16.13 ของครูสอนวิชาสังคมศึกษานั้น เห็นว่า บริการอุปกรณ์การสอนที่จัดให้แก่ครู ค่อนข้างดี

ตารางที่ 8 จำนวนเปอร์เซ็นต์ของโรงเรียนที่ให้บริการ เพื่อช่วยส่งเสริมการใช้วัสดุอุปกรณ์
ในภาครัฐ แยกตามประเภทของการให้บริการ

ประเภทของการให้บริการ	เปอร์เซ็นต์ของโรงเรียน ที่ให้บริการแต่ละประเภท
	N = 9
1. จำนวนโรงเรียนที่มีห้องและเครื่องฉายภาพยนตร์, ฟิล์มสตริป สไลด์ และ าวลา	22.22
2. จำนวนโรงเรียนที่มีห้องและเครื่องมือ เครื่องใช้ในการผลิต อุปกรณ์ ตลอดจนวัสดุที่จำเป็นในการผลิตอุปกรณ์แต่ครูต้อง ผลิตเอง	22.22
3. จำนวนโรงเรียนที่มีห้องและเครื่องมือ เครื่องใช้ในการผลิต อุปกรณ์ ตลอดจนวัสดุที่จำเป็นในการผลิตอุปกรณ์และมี เจ้าหน้าที่ช่วยผลิตอุปกรณ์	-
4. จำนวนโรงเรียนที่มีห้องเก็บอุปกรณ์รวม	11.11
5. จำนวนโรงเรียนที่มีห้องเฉพาะวิชา	33.33
6. จำนวนโรงเรียนที่มีครูหรือเจ้าหน้าที่ควบคุมวัสดุอุปกรณ์	11.11
7. จำนวนโรงเรียนที่มีครูหรือเจ้าหน้าที่ที่มีความรู้ทางวัสดุศึกษา ประจำโรงเรียน	-
8. จำนวนโรงเรียนที่ได้รับแบ่งเงินหรืองบประมาณไว้โดยเฉพาะ สำหรับการจัดหรือผลิตวัสดุอุปกรณ์	11.11
9. จำนวนโรงเรียนที่เคยเชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านวัสดุศึกษาให้ การแนะนำหรืออบรมครูที่โรงเรียน	11.11
10. จำนวนโรงเรียนที่ส่งครูไปรับการอบรมทางด้านวัสดุศึกษาที่ ทางกระทรวงศึกษาจัดขึ้นเป็นครั้งคราว	11.11

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ประเภทของการให้บริการ	เปอร์เซ็นต์ของโรงเรียน ที่ให้บริการแต่ละประเภท N = 9
11. จำนวนโรงเรียนที่ยอมให้ครูผู้ใช้สื่อทัศนูปกรณ์ร่วมพิจารณาเลือก ในการซื้อสื่อทัศนูปกรณ์ให้กับโรงเรียน	55.55
12. จำนวนโรงเรียนที่เคยสำรวจประเภทและจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่มี อยู่ในโรงเรียนและเคยสำรวจความต้องการของครูผู้สอนทุกปี	66.67
13. จำนวนโรงเรียนที่เคยขอความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงาน ต่าง ๆ และมีผู้ปกครองเพื่อให้ช่วยจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่โรงเรียน ต้องการ	33.33
14. จำนวนครูที่เคยศึกษาหรือสนใจที่จะหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุง งานในสถานศึกษาของโรงเรียน	66.67

จากการสำรวจบริการที่โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพจตุรพักตรพิมาน เพื่อ
ช่วยส่งเสริมการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ ปรากฏผลดังนี้

1. ครูใหญ่ของโรงเรียนที่สำรวจส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.67 เคยศึกษาหรือสนใจ
ที่จะหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงในสถานศึกษาของโรงเรียน และจำนวนโรงเรียน
ร้อยละ 66.67 เคยสำรวจประเภทและจำนวนวัสดุอุปกรณ์ที่มีอยู่ในโรงเรียนและตามความต้อง
การของครูผู้สอนทุกปี
2. ส่วนรองลงมา ร้อยละ 55.55 ยอมให้ครูผู้ใช้สื่อทัศนูปกรณ์ร่วมพิจารณา
เลือกในการซื้อสื่อทัศนูปกรณ์ให้กับโรงเรียน
3. อีกร้อยละ 33.33 ของโรงเรียนที่สำรวจ มีห้องเฉพาะวิชาและเคยขอ
ความร่วมมือกับองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ และมีผู้ปกครอง เพื่อให้ช่วยจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่
โรงเรียนต้องการ

4. จำนวนรอยละ 22.22 ของโรงเรียนที่สำรวจ มีห้องและเครื่องฉายภาพยนตร์, ฟิล์มสตริป, สไลด์ และ าลา และ โรงเรียนที่สำรวจรอยละ 22.22 เท่ากันมีห้องและเครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตอุปกรณ์ ตลอดจนวัสดุที่จำเป็นในการผลิตอุปกรณ์ แต่ครูต้องผลิตเอง

5. ส่วนโรงเรียนที่มีห้องเก็บอุปกรณ์รวม โรงเรียนที่มีครู หรือเจ้าหน้าที่ควบคุมสไลด์ทัศนูปกรณ์ โรงเรียนที่ได้รับแมงเงินหรืองบประมาณไว้โดยเฉพาะสำหรับการจัดหรือผลิตสไลด์ทัศนูปกรณ์ โรงเรียนที่เคยเชิญผู้เชี่ยวชาญทางด้านสไลด์ทัศนศึกษามาให้การแนะนำหรืออบรมครูที่โรงเรียน และโรงเรียนที่ส่งครูไปรับการอบรมทางด้านสไลด์ทัศนศึกษาที่กระทรวงศึกษาธิการ เคยจัดขึ้นเป็นครั้งคราว คิดเป็นร้อยละ 17.17

สรุป

1. โรงเรียนที่สำรวจส่วนใหญ่ เคยทำการสำรวจวัสดุอุปกรณ์ที่มีในโรงเรียน และสำรวจความต้องการวัสดุอุปกรณ์ของครูสอนทุกปี และครูใหญ่ของโรงเรียนที่สำรวจส่วนใหญ่ มีความสนใจที่จะศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงงานสไลด์ทัศนศึกษาของโรงเรียน อย่างละ 66.67 เปอร์เซ็นต์
2. ในการพิจารณาเลือกซื้อสไลด์ทัศนูปกรณ์ใหม่ ๆ โรงเรียนส่วนใหญ่ที่สำรวจร้อยละ 55.55 ยกมให้ครูผู้ใช้สไลด์ทัศนูปกรณ์ร่วมพิจารณาเลือกซื้อด้วย จึงเห็นว่า ทั้งสองประการข้างคนสอดคล้องกัน หากโรงเรียนใดจัดบริการอย่างอื่นให้มีเปอร์เซ็นต์สูงด้วย จะช่วยให้การบริหารสไลด์ทัศนูปกรณ์ในโรงเรียนเหล่านั้นดีขึ้น
3. แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า โรงเรียนที่สำรวจเหล่านี้ทุกโรงเรียนไม่มีห้องและเครื่องมือเครื่องใช้ในการผลิตอุปกรณ์ ตลอดจนวัสดุที่จำเป็นในการผลิตอุปกรณ์ และยังขาดเจ้าหน้าที่ ๆ จะช่วยในการผลิตอุปกรณ์ประการหนึ่ง และอีกประการหนึ่งคือโรงเรียนเหล่านี้ยังขาดครู หรือ เจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้ทางสไลด์ทัศนศึกษาประจำโรงเรียนทุกโรงเรียน

ตารางที่ 9 จำนวนโรงเรียนที่รับวารสารประเภทต่าง ๆ เกี่ยวกับการศึกษา คิดเป็นเปอร์เซ็นต์
แยกตามรายชื่อของวารสาร

รายชื่อวารสาร	คิดเป็นเปอร์เซ็นต์
1. วิทยาศาสตร์	44.44
2. ศูนย์ศึกษา	22.22
3. วิทยาสาร	77.78
4. มิตรครู	44.44
5. วิทยุศึกษา	11.11
6. ประชาศึกษา	-
7. จันทน์เกษม	33.33
8. Progress	66.67
9. สัมภาษณ์สาร	22.22
10. มิตรสาร	44.44
11. เสรีภาพ	77.78
12. อื่น ๆ	44.44

จากการสำรวจจำนวนโรงเรียนที่รับวารสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการไว้ ปรากฏว่า

1. โรงเรียนที่สำรวจส่วนใหญ่ร้อยละ 77.78 รับวารสารวิทยาสาร และ เสรีภาพ
2. ส่วนจำนวนโรงเรียนรองลงมาร้อยละ 66.67 รับวารสาร Progress
3. จำนวนโรงเรียนที่สำรวจมากเป็นอันดับสาม รับวารสาร วิทยาศาสตร์ มิตรครู มิตรสาร และอื่น ๆ เช่น ชัยพฤกษ์ สารประชาชน, วารสารของกรมวิสามัญ วิทยากรย์ อาชีวสาร และวารสารห้องสมุด คือ จำนวนโรงเรียนร้อยละ 44.44
4. ส่วนวารสารศูนย์ศึกษา, สัมภาษณ์สารนี้จำนวนโรงเรียนรับไว้คิดเป็นร้อยละ 22.22
5. วารสารซึ่งโรงเรียนที่สำรวจจำนวนน้อยที่สุดรับไว้ คือ วิทยุศึกษา โรงเรียนที่รับมีร้อยละ 11.11

1. วรรณสารเกี่ยวกับการศึกษาที่โรงเรียนส่วนมากรับไว้ คือ ร้อยละ 77.78 ได้แก่ เสรีภาพ และ วิทยาศาสตร์
2. จำนวนน้อยที่สุดของโรงเรียนที่สำรวจ รับวรรณสารวิทยุศึกษา คือมีเพียงร้อยละ 11.11 เท่านั้น ส่วนวรรณสาร ประชาศึกษา ไม่มีโรงเรียนใ้รับไว้เลย

ตารางที่ 10 ความต้องการวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือโสตทัศนศึกษาของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอน
ปลายสาขาอาชีพ 9 โรงเรียน

รายชื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือโสตทัศนศึกษา	จำนวนที่มี	จำนวนที่ต้องการ
<u>วัสดุอุปกรณ์ (Materials)</u>		
กระดานดำ	139	26
แผ่นฟิล์ม	134	81
ลูกโลก	8	14
โปสเตอร์ (Poster)	19	14
แผนภาพ (Diagram)	114	10
แผนภูมิ (Chart)	13	27
กระดานยาสาลี่ (Flannel Board)	8	13
ป้ายนิเทศ (Bulletin Board)	43	9
ไดออรามา (Diorama)	1	-
หุ่นจำลอง (Model)	15	26
ของตัวอย่าง-ของจริง (Specimens, Samples, Objects)	6	14
รูปภาพ (Pictures)	62	10
พิพิธภัณฑ์โรงเรียน (School Museum)	-	3
ห้องสังคมศึกษา	3	7
แถบเทปบันทึกเสียง (Tape Ribbon)	5	11
แผ่นเสียง (Phonograph)	20	12
สไลด์ (Slides)	4	3 ชุด
ฟิล์มสตริป (Filmstrip)	9	1 ชุด
ภาพโปร่งใส (Transparencies)	-	1 ชุด

ตารางที่ 10 (ต่อ)

รายชื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือโสตทัศนศึกษา	จำนวนที่มี	จำนวนที่ต้องการ
<u>เครื่องมือ (Equipment)</u>		
1. ระบบขยายเสียง (Public Address System or Amplified Sound System)	8	3
2. วิทยุ (Radio - Receiver)	4	2
3. เครื่องฉายภาพยนตร์เสียง 16 มม. (Motion Picture Projector)	2	5
4. เครื่องฉายสไลด์และฟิล์มสตริป (Slide and Filmstrip Projector)	2	3
5. เครื่องเล่นจานเสียง (Record Players)	3	5
6. เครื่องเทปบันทึกเสียง (Tape Recorders)	5	4
7. เครื่องฉายภาพทึบ (Opaque Projector)	-	3
8. เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ (Overhead Projector)	-	1
9. เครื่องรับโทรทัศน์ (Television Receiver)	1	5

จากการสำรวจวัสดุอุปกรณ์, เครื่องมือ และความต้องการของโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาอาชีพ 9 โรงเรียน ปรากฏดังนี้

ก. วัสดุอุปกรณ์ (Materials)

1. โรงเรียนที่สำรวจทั้งหมดมีวัสดุอุปกรณ์อยู่แล้วดังปรากฏในตารางที่ 10 คือมีกระดานดำมากที่สุด 139 แผ่น รองลงมาคือแผนที่ มี 134 แผ่น มีมากเป็นอันดับสามคือแผนภาพ (Diagram) 114 แผ่น ที่ไม่มีเลยได้แก่ พิพิธภัณฑ์โรงเรียน (School Museum) และภาพโปร่งใส (Transparencies)

2. โรงเรียนทั้งหมดที่สำรวจยังคงการวัสดุอุปกรณ์เพิ่มอีกเกือบทุกประเภทที่ต้องการมากที่สุดได้แก่แผนที่กรวม 81 แผ่น รองลงมาคือแบบภูมิ 27 แผ่น วัสดุอุปกรณ์ที่ต้องการมากเป็นอันดับสามคือ กระดานคำและหุ่นจำลองอย่างละ 26 หน่วย ที่ไม่ต้องการเลยคือ ไลออรามา

ข. เครื่องมือ (Equipment)

1. โรงเรียนที่สำรวจทั้งหมดมีเครื่องมืออยู่บ้างแล้ว (ตามตารางที่ 10) เครื่องมือส่วนใหญ่ที่มีได้แก่ระบบขยายเสียง ซึ่งมีมากที่สุดถึง 8 เครื่อง รองลงมาคือ เครื่องเพ้นท์ทีกเสียงจำนวน 5 เครื่อง และมีเครื่องรับวิทยุจำนวน 4 เครื่อง เครื่องมือที่โรงเรียนเหล่านี้ไม่มีเลยได้แก่เครื่องฉายภาพทึบ (Opaque Projector) และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ (Overhead Projector)

2. โรงเรียนที่สำรวจทั้งหมดยังคงการเครื่องมืออีกหกชนิด (ตามรายการในตารางที่ 10) ที่ต้องการมากที่สุดและต้องการ มากกว่าที่มีอยู่ได้แก่ เครื่องฉายภาพยนตร์เสียง 16 มม. (Motion Picture Projector) เครื่องเล่นจานเสียง (Record Player) และเครื่องรับโทรทัศน์ (T.V. Receiver) อย่างละ 5 เครื่อง ที่ต้องการรองลงมาคือเครื่องเพ้นท์ทีกเสียง (Tape Recorder) อีก 4 เครื่อง ที่ต้องการน้อยที่สุดได้แก่เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ (Overhead Projector) จำนวน 1 เครื่อง

สรุป

1. วัสดุอุปกรณ์ โรงเรียนทั้งหมดมีวัสดุอุปกรณ์อยู่เกือบทุกชนิด แต่ยังคงการอีก แต่ จากตารางที่ 10 จะเห็นว่าโรงเรียนเหล่านี้ต้องการวัสดุอุปกรณ์เป็นจำนวนมากกว่าที่มีอยู่ ถึง 7 ชนิด
2. เครื่องมือ จำนวนเครื่องมือซึ่งโรงเรียนที่สำรวจทั้งหมดมีมากกว่าที่ต้องการอยู่ 3 ใน 9 ชนิด อีก 2 ชนิด ไม่มีคือ เครื่องฉายภาพทึบ (Opaque Projector) และเครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ (Overhead Projector) อีก 4 ชนิดต้องการมากกว่าที่มีอยู่

ตารางที่ 11 ลำดับสิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุงและจัดโปรแกรมโสตทัศนศึกษาตามความคิดเห็นของครูสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ เรียงตามลำดับตามความต้องการมากที่สุด

สิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุงหรือจัดให้มีขึ้น	ลำดับที่, %, N = 31					เฉลี่ย
	5 (มากที่สุด)	4 (มาก)	3 (ปานกลาง)	2 (น้อย)	1 (น้อยที่สุด)	
1. การสนับสนุนและเห็นความสำคัญของการใช้อุปกรณ์การสอนของผู้บริหารโรงเรียน	12.90	3.23	12.90	32.30	9.68	14.20
2. การให้โอกาสครูแต่ละคนได้เสนอความต้องการและความคิดเห็นของคนเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอน	9.68	9.68	9.68	28.87	9.68	13.52
3. การลดชั่วโมงการสอนหรืองานอื่นลงเพื่อจะให้มีเวลาในการเตรียมอุปกรณ์บางอย่างเพียงพอ	6.46	12.90	3.23	9.68	9.68	8.39
4. การจัดบริการ เพื่อช่วยเพิ่มพูนความสามารถในการใช้อุปกรณ์ของครู เช่น การอบรมเกี่ยวกับเทคนิค วิธีผลิต วิธีใช้และวิธีควบคุมการใช้อุปกรณ์การสอน เป็นต้น	9.68	22.61	19.35	12.90	16.15	16.14
5. การจัดเจ้าหน้าที่หรือครูโสตทัศนศึกษาสำหรับบริการเกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนประจำ	6.46	12.90	12.90	22.61	9.68	12.91
6. จัดงบประมาณสำหรับการซื้อหาอุปกรณ์การสอนโดยเฉพาะ	19.35	12.90	19.35	22.61	9.68	16.78
7. จัดสถานที่ซึ่งเหมาะสมในการใช้อุปกรณ์ เช่น ห้องฉาย ห้องเรียนที่มีป้ายประกาศความคุมแสงไฟ เป็นต้น	6.46	12.90	9.68	9.68	22.61	12.27
8. จัดให้มีห้องผลิตอุปกรณ์พร้อมด้วยเครื่องมือและวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้ในการผลิต	-	-	3.23	9.68	19.35	10.75

จากการสำรวจ เพื่อทราบลำดับสิ่งที่ต้องการ ตามความคิดเห็นของครูสอนวิชา สังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสาขาอาชีพ เพื่อปรับปรุงและจัดโปรแกรมโมดูลทักษะ ปรากฏ ความต้องการมากน้อยเรียงตามลำดับดังนี้

1. โดยรายละเอียด ส่วนใหญ่ร้อยละ 16.78 ต้องการให้โรงเรียนจัดงบประมาณ สำหรับค่าวัสดุอุปกรณ์การสอนโดยเฉพาะ

ส่วนเฉลี่ยรองลงมา ร้อยละ 16.14 ต้องการให้โรงเรียนจัดบริการ เพื่อช่วยเพิ่มพูน ความสามารถในการใช้อุปกรณ์ของครู เช่น การอบรมเกี่ยวกับเทคนิค วิธีผลิต วิธีใช้และวิธี ควบคุมการใช้อุปกรณ์ เป็นต้น

ครูอีกจำนวนเฉลี่ย ร้อยละ 14.20 ต้องการให้ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนและเห็น ความสำคัญของการใช้อุปกรณ์การสอน

ส่วนน้อยที่สุดของครูสอนวิชาสังคมศึกษาเฉลี่ยร้อยละ 8.39 ต้องการลดชั่วโมง สอนหรืองานอื่น ๆ ลง เพื่อจะได้มีเวลาเตรียมอุปกรณ์อย่างเพียงพอ

2. เมื่อพิจารณารายละเอียดจากตารางที่ 11 ปรากฏลำดับความต้องการมาก น้อยของครูสอนวิชาสังคมศึกษา ในสิ่งที่ต้องการให้ปรับปรุงหรือจัดใหม่ขึ้น แต่ละอย่างดังนี้

2.1 จากจำนวนครูที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด ร้อยละ 12.90 ต้องการให้ ผู้บริหารโรงเรียนสนับสนุนและเห็นความสำคัญของการใช้อุปกรณ์การ สอนมากที่สุด ผู้ที่ต้องการมากมีร้อยละ 3.23 ต้องการปานกลางร้อย ละ 12.90 ต้องการน้อยร้อยละ 32.30 และที่ต่อน้อยที่สุด ร้อยละ 9.68

2.2 ร้อยละ 9.68 ของครูทั้งหมด ต้องการให้ผู้บริหารให้โอกาสแก่ครูแต่ละ คน เสนอความต้องการและความคิดเห็นของตนเกี่ยวแก่อุปกรณ์ การสอนมากที่สุด ร้อยละ 9.68 ต้องการมาก ร้อยละ 9.68 ต้องการปานกลาง ร้อยละ 28.87 ต้องการน้อย และอีกร้อยละ 9.68 ต้องการน้อยที่สุด

- 2.3 ครูสอนวิชาสังคมศึกษา ร้อยละ 6.46 ต้องการให้ลดชั่วโมงสอนหรืองานอื่น ๆ ลง เพื่อจะได้มีเวลาในการเตรียมอุปกรณ์การสอนอย่างเพียงพอ มากที่สุด ร้อยละ 12.90 ต้องการมาก ร้อยละ 3.23 ต้องการปานกลาง ส่วนต้องการน้อยและน้อยที่สุดมีอย่างละ ร้อยละ 9.68
- 2.4 ร้อยละ 9.68 ของครูสอนวิชาสังคมศึกษา ต้องการให้จัดบริการเพื่อช่วยเพิ่มความสามารถในการใช้อุปกรณ์ของครู เช่น การอบรมเกี่ยวกับเทคนิค, วิชวลิต, วิดีโอ และวิธีวัดผลการใช้อุปกรณ์ เป็นต้น มากที่สุด ร้อยละ 22.61 ต้องการบริการน้อยอยู่ในอันดับมาก ร้อยละ 19.35 ต้องการบริการนี้ปานกลาง อีกร้อยละ 12.90 และ 16.15 ต้องการน้อยและน้อยที่สุดตามลำดับ
- 2.5 ครูสอนวิชาสังคมศึกษาร้อยละ 6.46 ต้องการให้จัดเจ้าหน้าที่หรือครูโสตทัศนศึกษาสำหรับบริการ เกี่ยวกับอุปกรณ์การสอนประจำมากที่สุด ส่วนที่ต้องการมาก และปานกลางมีร้อยละ 12.90 เท่ากัน ครูร้อยละ 22.61 และ 9.68 ต้องการน้อยและน้อยที่สุดตามลำดับ
- 2.6 ครูร้อยละ 19.35 ต้องการให้จัดงบประมาณสำหรับการซื้อหาอุปกรณ์การสอนโดยเฉพาะ มากที่สุด ร้อยละ 12.90 ต้องการอยู่ในอันดับมาก ร้อยละ 19.35 ต้องการอยู่ในระดับปานกลาง อีกร้อยละ 22.61 และ 9.68 มีความต้องการน้อยและน้อยที่สุดตามลำดับ
- 2.7 ครูร้อยละ 6.46 ต้องการสถานที่ซึ่งเหมาะสมในการใช้อุปกรณ์ เช่น ห้องฉาย ห้องเรียนที่มีป้ายประกาศควบคุมแสงไฟ เป็นต้น มากที่สุด ร้อยละ 12.90 ต้องการมาก ส่วนที่ต้องการปานกลางและต้องการน้อยมีร้อยละ 9.68 เท่ากัน ครูอีกร้อยละ 22.61 ต้องการน้อยที่สุด
- 2.8 เกี่ยวกับความต้องการที่จักใหม่ห้องผลิตอุปกรณ์ พร้อมด้วยเครื่องมือและวัสดุสิ้นเปลืองที่ใช้ในการผลิตอุปกรณ์ ไม่มีครูต้องการในอันดับมากที่สุดและมากเลย คงมีครูร้อยละ 3.23 ต้องการปานกลาง และอีกร้อยละ 9.68 กับ 19.35 ต้องการน้อย และน้อยที่สุด

ตารางที่ 12 กิจกรรมทางโลศหัดสที่ครูสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ
 ไร้ทำ หรือ คิดที่จะทำ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์

กิจกรรม	เคยคิด-ทำ	ไม่เคยคิด ไม่เคยทำ
1. เตรียมการสอบล่วงหน้าเพื่อจะไ้ทราบวามทาคอนไ้จะไ้ช้อุป- กรผลการสอนเขาช่วย	90.32	9.68
2. ศึกษาหลักสูตรและบทเรียนที่จะสอนเพื่อจะไ้ช้อุปกรผลการสอน เขาช่วย	74.19	25.81
3. ส้ารวจประเภท จำนวนวัสดุอุปกรณ์และสภาพ เช่น ป้ายประกาศ แผนที่ ลูกโลก ภาพ แผนภูมิ และ ฯลฯ ที่มีอยู่ในโรงเรียน	45.16	54.84
4. ส้ารวจประเภทจำนวนเครื่องมือและสภาพ เช่น เครื่องฉายภาพ ยนต์ จอ เครื่องบันทึกเสียง และ ฯลฯ ที่มีอยู่ในโรงเรียน	-	100.00
5. ติดต่อประสานงานกับเพื่อนครูด้วยกันเพื่อไ้การไ้ช้อุปกรณ์เป็นไป อย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น	38.71	61.29
6. ติดต่อขอความร่วมมือและความช่วยเหลือจากบุคคลากร ประชาชน หรือองค์กรหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ไ้มาซึ่งอุปกรณ์ที่ตอง การ	35.48	64.52
7. พานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่	61.29	38.71
8. เก็บรวบรวมวัสดุสิ่งของต่าง ๆ เช่น รูปภาพ เอกสารที่ไ้ความรู้ และ ฯลฯ หรือสิ่งที่คิดว่าอาจไ้เป็นอุปกรณ์การสอนไ้	61.29	38.71
9. ไ้ศึกษาหรือสนใจศึกษาเพิ่มเติมทั้งโดยทางตรงและทางอ้อมเกี่ยว กับการไ้ และการผลิตอุปกรณ์อยู่เสมอ เช่น การอ่านหนังสือ ใหม่ ๆ เป็นต้น	70.97	29.03
10. ศึกษานโยบาย งาน และประโยชน์ที่ทานจะไ้รับจากหน่วยศึกษา นี้เทศกรมอาชีวศึกษา หรือแหล่งอื่น ๆ เช่น กองอุปกรณ์การ ศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ	19.35	80.65

จากการสำรวจกิจกรรมที่ครูสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ
 ใดทำหรือคิดที่จะทำ ปรากฏว่า

1. ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 90.32 คิดที่จะเตรียมการสอนหรือทำการเตรียมการสอน
 ล่วงหน้า เพื่อจะได้อธิบายว่าบทใดตอนใด จะใช้อุปกรณ์การสอนเข้าช่วย
2. ส่วนรองลงมาร้อยละ 74.19 และ 70.97 ตามลำดับ ได้ศึกษาหลักสูตร
 และบทเรียนที่จะสอน เพื่อจะได้ใช้อุปกรณ์การสอนเข้าช่วย กับได้ศึกษาหรือสนใจศึกษาเพิ่ม
 เต็ม ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม เกี่ยวกับการใช้และการผลิตอุปกรณ์อยู่เสมอ
3. ครูร้อยละ 61.29 พานักเรียนไปศึกษานอกสถานที่ และเก็บรวบรวมวัสดุ
 สิ่งของต่าง ๆ เช่น รูปภาพ เอกสารที่ให้ความรู้ และ ฯลฯ หรือสิ่งที่มีคิดว่าอาจใช้เป็นอุปกรณ์
 การสอนได้
4. ครูร้อยละ 45.16 ของโรงเรียนที่สำรวจได้สำรวจประเภท จำนวนวัสดุ
 อุปกรณ์ และสภาพ เช่น ปลายประกาศ แผ่นที่ ลูกโลก ภาพยนตร์ และ ฯลฯ ที่มีอยู่ในโรงเรียน
5. ครูร้อยละ 38.71, 35.48 และ 19.35 ตามลำดับ ได้ติดต่อประสานงาน
 กับเพื่อนครูด้วยกัน เพื่อให้การใช้อุปกรณ์การสอนเป็นไปอย่างกว้างขวางยิ่งขึ้น ติดต่อขอความ
 ร่วมมือ และความช่วยเหลือจากอุปกรณ์การสอน, ประชาชน หรือองค์การหรือหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้
 ได้มาซึ่งอุปกรณ์ที่ต้องการ และศึกษานโยบาย งานและประโยชน์ ที่คนจะได้รับจากหน่วยศึกษา
 นี้เพื่อกรมอาชีวศึกษา หรือแหล่งอื่น เช่น กองอุปกรณ์การศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นต้น
6. ครูทุกคนที่ตอบแบบสอบถาม ไม่เคยสำรวจประเภทจำนวนเครื่องมือและ
 สภาพ เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ จอ เครื่องบันทึกเสียง และ ฯลฯ ที่มีอยู่ในโรงเรียน

ตารางที่ 13 โอกาสของการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสอนของครูสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ

โอกาสของการใช้วัสดุอุปกรณ์	N = 31 %
ใช้อุปกรณ์การสอนทุกครั้ง	9.68
ใช้อุปกรณ์การสอนเฉพาะบางชั่วโมง	80.64
ไม่เคยใช้อุปกรณ์การสอนเลย	3.23
ไม่ตอบแบบสอบถาม	6.45

จากการสำรวจการใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสอนของครูสอนวิชาสังคมศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ของครูโรงเรียนที่สำรวจใช้อุปกรณ์การสอนเฉพาะบางชั่วโมง ร้อยละ 80.64 ส่วนรองลงมา ร้อยละ 9.68 ใช้อุปกรณ์การสอนทุกครั้ง ครูที่ไม่เคยใช้อุปกรณ์การสอนเลย ร้อยละ 3.23 มีผู้ไม่ตอบแบบสอบถาม ร้อยละ 6.45

ตารางที่ 14 เหตุผลในการใช้อุปกรณ์เฉพาะบางตัวโองของครูสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์

เหตุผลของการใช้วัสดุอุปกรณ์	N 31
เพราะเกิดขึ้นเป็นพิเศษ	-
เพราะมีเวลาเพียงพอที่จะจัดหา	22.58
เพราะได้คิดแล้วว่าจำเป็นหรือเหมาะสมที่จะใช้อุปกรณ์ในชั่วโมงนั้น ๆ	51.61
เพราะมีอุปกรณ์อยู่แล้วอย่างพร้อมเพียง	9.68
เพราะมีเหตุการณ์ที่เป็นกรณีพิเศษ เช่น หน่วยงานการแสวงหาการสอนของท่านตอนอยู่นอกอื่น ๆ	-
ไม่ตอบแบบสอบถาม	16.13

ส่วนใหญ่ของครูสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพที่สำรวจ ให้เหตุผลในการใช้อุปกรณ์การสอนเฉพาะบางชั่วโมง ว่าเพราะได้คิดแล้วว่า จำเป็นหรือเหมาะสมที่จะใช้อุปกรณ์การสอนในชั่วโมงนั้น ๆ ร้อยละ 51.61

รองลงมาร้อยละ 22.58 ให้เหตุผลว่า เพราะมีเวลาเพียงพอที่จะจัดหาอุปกรณ์ ส่วนอีกร้อยละ 9.68 ให้เหตุผลว่า เพราะมีอุปกรณ์อยู่แล้วอย่างพร้อมเพียง

มีผู้ไม่ตอบแบบสอบถามข้อมีร้อยละ 16.13

ตารางที่ 15 เหตุผลที่ครูสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ ไม่ใช่
ผู้ปกครองการสอน

เหตุผล	N = 31 %
เพราะเกิดความเนิ่นคเนือยหรือเกียจคร้าน	32.26
เพราะไม่มีเวลาเตรียมการใ้สอนอย่างเพียงพอ	35.48
เพราะพิจารณาเห็นแล้วว่าไม่จำเป็นหรือไม่เหมาะสมที่จะใช้สำหรับชั่วโมงนั้น ๆ	19.36
เพราะหาอุปกรณ์ที่ต้องการไม่ได้	-
เพราะไม่มีประสิทธิภาพในการใ้สอนที่ต้องการ	-
อื่น ๆ	12.90

เหตุผลที่ครูโรงเรียนที่สำรวจไม่ใช่ผู้ปกครองสอนส่วนใหญ่ เพราะว่าไม่มีเวลา
เตรียมอุปกรณ์อย่างเพียงพอมีร้อยละ 35.48

ส่วนรองลงมาร้อยละ 32.26 ให้เหตุผลว่า เพราะเกิดความเนิ่นคเนือยหรือ
เกียจคร้าน

ส่วนอีกร้อยละ 19.36 ให้เหตุผลว่าได้พิจารณาเห็นแล้วว่า ไม่จำเป็นหรือไม่
เหมาะสมที่จะใช้สำหรับชั่วโมงนั้น ๆ

จำนวนร้อยละ 12.90 ของครูโรงเรียนที่สำรวจไม่ออกความคิดเห็นหรือให้เหตุผล

ตารางที่ 16 สาเหตุที่เป็นอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอนของครูสอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ คัดเป็นเปอร์เซ็นต์

สาเหตุที่เป็นอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์การสอน	N = 31 %
1. เลือกใช้อุปกรณ์ไม่ถูก	-
2. ไม่เคยได้รับการฝึกฝนในการใช้อุปกรณ์มาก่อน	12.90
3. ไม่ทราบจะหาอุปกรณ์ที่ต้องการได้จากที่ไหน	22.61
4. ไม่สามารถจะผลิตอุปกรณ์ได้เองเลยหรือมีเงินนั้นก็รู้สึกว่ายุ่งยากลำบากมากในการผลิต	51.65
5. ใช้อุปกรณ์การสอนแล้วไม่ค่อยสะดวก ทำให้เบื่อนายทอทยที่จะพยายามใช้ต่อไป	-
6. จำเป็นต้องจ่ายเงินเอง ในการหาซื้อวัสดุที่จะใช้เป็นอุปกรณ์	22.61
7. ในโรงเรียนที่สอนอยู่นั้น ครูอื่น ๆ มักไม่ใช้อุปกรณ์การสอน จึงปฏิบัติตาม	6.46
8. ผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสนับสนุนและไม่เห็นความจำเป็นของการใช้อุปกรณ์	3.23
9. ผู้บริหารไม่ประสงค์จะให้ครูใช้เครื่องใช้บางอย่าง เช่น เครื่องฉายภาพยนตร์ เครื่องบันทึกเสียง เพราะกลัวเสีย เลยทำให้ท่านเกิดความรู้สึกไม่อยากจะให้ยุ่ง	-
10. สถานที่ของโรงเรียนไม่อำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ เช่น ควบคุมแสง สำหรับการฉายไม่ได้ เป็นต้น	16.15
11. ต้องสอนหลายวิชาจนไม่มีเวลาเตรียมอุปกรณ์การสอน	22.61
12. ไม่สามารถจะเสนอความคิดเห็นในเรื่องการดำเนินงานของโรงเรียนเกี่ยวกับบริการอุปกรณ์การสอนที่โรงเรียนจัดให้เลย	9.68
13. ไม่ได้ได้รับความช่วยเหลือร่วมมือจากประธานหรือหน่วยงานต่าง ๆ ฯลฯ	-
14. อื่น ๆ	9.68
15. ไม่ตอบแบบสอบถาม	22.61

จากการสำรวจสาเหตุที่ขัดขวางการใช้อุปกรณ์การสอนของครูสอนวิชาสังคมศึกษา
ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ 9 โรงเรียน ปรากฏว่า

1. ครูส่วนใหญ่ร้อยละ 51.65 ไม่สามารถใช้อุปกรณ์การสอนได้ เพราะตนเองไม่สามารถจะผลิตอุปกรณ์ได้เอง หรือรู้สึกยุ่งยากลำบากมาก ในการผลิตอุปกรณ์
2. ส่วนรองลงมาร้อยละ 22.61 ไม่สามารถใช้อุปกรณ์การสอนได้เพราะเหตุ

3 ประการคือ

- ก. ไม่ทราบจะหาอุปกรณ์ที่ติดข้องการใดจากที่ใด
 - ข. จำเป็นต้องจ่ายเงินเอง ในการซื้อวัสดุที่จะใช้เป็นอุปกรณ์
 - ค. ต้องสอนหลายวิชา จนไม่มีเวลาเตรียมอุปกรณ์การสอน
3. อีกร้อยละ 16.15 มีอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์ เนื่องจากสถานที่ไม่อำนวยความสะดวกในการใช้อุปกรณ์ เช่น ความคุมแสงสำหรับการฉายไม่ได้ เป็นต้น
 4. ร้อยละ 12.90 ของครูโรงเรียนที่สำรวจ มีอุปสรรคเนื่องจากไม่เคยได้รับการฝึกฝนในการใช้อุปกรณ์มาก่อน
 5. ร้อยละ 9.68 มีอุปสรรคในการใช้อุปกรณ์ เพราะไม่สามารถจะเสนอความคิดเห็น ในเรื่องการทำเนิงานของโรงเรียน เกี่ยวกับบริการอุปกรณ์การสอนที่โรงเรียนจัดให้เลย และเนื่องจากเหตุอื่นคิดเป็นร้อยละ 9.68 เท่ากัน
 6. เป็นที่น่าสังเกตว่า ครูร้อยละ 3.23 ไม่สามารถใช้อุปกรณ์การสอนได้เนื่องจากผู้บริหารโรงเรียนไม่ให้ความสนับสนุน และไม่เห็นความจำเป็นของการใช้อุปกรณ์ นอกจากนี้ครูอีกร้อยละ 22.61 ไม่ตอบแบบสอบถาม

สรุป

เหตุขัดขวางการใช้อุปกรณ์ที่สำคัญคือ ครูผลิตอุปกรณ์เองไม่ได้ และรู้สึกยุ่งยากลำบากมาก ในการผลิตอุปกรณ์ขึ้นใช้ อันเนื่องมาจากครูจำเป็นต้องจ่ายเงินเอง ในการซื้อวัสดุที่จะใช้เป็นอุปกรณ์ และเนื่องจากไม่มีเวลาเตรียมอุปกรณ์การสอนเพราะต้องสอนหลายวิชา

ตารางที่ 17 ลำดับความสำคัญของโสตทัศนูปกรณ์ตามความเห็นของครูสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ เรียงตามลำดับที่ คิดเป็นเปอร์เซ็นต์

รายชื่อโสตทัศนูปกรณ์	ลำดับที่, %, N = 23										หมายเหตุ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
แผนที่	47.74	8.68	4.34	8.68	8.68	-	-	-	-	-	มีผู้ไม่ตอบ
ลูกโลก	8.68	13.02	-	-	4.34	8.68	-	-	-	-	แบบสอบถาม
ภาพหนังสืออ่านประกอบ	13.02	21.70	21.70	4.34	-	-	-	-	-	-	ตาม 8 คน คิดเป็นร้อยละ 25.82
และเอกสารต่างๆ	-	4.34	-	4.34	4.34	-	-	-	-	-	(31)
แผ่นภูมิ	-	4.34	8.68	8.68	-	-	-	-	-	-	
หนังสือพิมพ์	-	-	4.34	-	-	-	-	-	-	-	
ป้ายประกาศ	8.68	4.34	-	-	-	4.34	4.34	-	-	-	
สไลด์	8.68	13.02	13.02	8.68	4.34	4.34	-	-	-	-	
ฟิล์มสกริป	4.34	-	-	-	8.68	4.34	-	-	-	-	
ภาพยนตร์	13.02	13.02	4.34	-	-	8.68	13.02	-	-	-	
หุ่นจำลอง	-	8.68	4.34	4.34	-	-	4.34	-	-	-	
รูปปั้น	-	-	-	4.34	-	-	-	-	-	-	
ตัวอย่างของจริง	4.34	4.34	8.68	-	-	-	-	-	-	-	
เครื่องมือวัดเสียง	-	4.34	13.02	4.34	4.34	-	-	-	-	-	
ห้องสังคมศึกษา	8.64	-	-	4.34	-	4.34	-	-	-	-	
ห้องฉายภาพยนตร์	-	-	-	-	-	4.34	-	-	-	-	
พิพิธภัณฑ์โรงเรียน	-	-	-	-	4.34	-	-	-	-	-	

จากการสำรวจความคิดเห็นของครูสอนวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายสายอาชีพ เกี่ยวกับลำดับความสำคัญของโสตทัศนูปกรณ์ปรากฏผลดังนี้ (มีผู้ตอบแบบสอบถาม 23 คน จาก 31 คน จึงคิดจากผู้ตอบแบบสอบถาม 23 คน)

ก. สำคัญอันดับหนึ่ง

1. ครูร้อยละ 47.74 เห็นว่า แผนที่ เป็นอุปกรณ์การสอนวิชาสังคมศึกษา ที่จำเป็นที่สุด และต้องการให้มี เพราะเห็นว่าเป็นประโยชน์ที่สุด
2. ครูร้อยละ 13.02 เห็นว่า ภาพ และ ภาพยนตร์ มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง รองจากแผนที่
3. ครูร้อยละ 8.68 เห็นว่า ลูกโลก ป้ายประกาศ สไลด์ และ ห้องสังคมศึกษา สำคัญที่สุด
4. ครูร้อยละ 4.34 เห็นว่าฟิล์มสตริปและตัวอย่างของจริง มีความสำคัญที่สุด

ข. สำคัญอันดับที่สอง

1. ครูร้อยละ 21.70 เห็นว่า ภาพ เป็นอุปกรณ์การสอนวิชาสังคมศึกษาสำคัญ เป็นอันดับที่สอง
2. ครูร้อยละ 13.02 เห็นว่า ลูกโลก สไลด์ และ ภาพยนตร์ มีความสำคัญเป็นอันดับที่สอง
3. ครูร้อยละ 8.68 เห็นว่า แผนที่ และ หุ่นจำลอง มีความสำคัญในการสอนวิชาสังคมศึกษา เป็นอันดับที่สอง

ค. สำคัญอันดับที่สาม

1. ครูร้อยละ 21.70 เห็นว่า ภาพมีความสำคัญ เป็นอันดับที่สาม
2. ครูอีกร้อยละ 13.02 เห็นว่า ป้ายประกาศและเครื่องบันทึกเสียง มีความสำคัญ เป็นอันดับที่สาม
3. ครูทุกคนเห็นว่า โสตทัศนอุปกรณ์ตามตารางที่ 17 มีความสำคัญน้อยลงไป ไมเกินลำดับที่ เจ็ด

สรุป

และที่สาม

ครูส่วนใหญ่เห็นว่า แผนที่ มีความสำคัญเป็นอันดับหนึ่ง ภาพมีความสำคัญเป็นอันดับที่สอง

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับสื่อทัศนูปกรณ์วิชาสังคมศึกษา

ผู้สำรวจได้รวบรวมข้อคิดเห็นต่าง ๆ เกี่ยวกับสื่อทัศนูปกรณ์วิชาสังคมศึกษาของครูใหญ่ และครูสอนวิชาสังคมศึกษา ดังนี้

1. ควรจัดทำมีการอบรมครู เพื่อให้ครูสามารถได้เก็บเรื่องมือและอุปกรณ์การสอนเป็น
2. ต้องการให้มีครู หรือเจ้าหน้าที่ ผู้มีความสามารถในด้านสื่อทัศนูปกรณ์อยู่ประจำโรงเรียน เพื่อช่วยแนะนำสั่งในด้านการผลิตและการใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ
3. ควรมีห้องเฉพาะวิชาสังคมศึกษา เพื่อจะได้ใช้เก็บเรื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ได้อย่างเต็มที่
4. ต้องการให้ผู้บริหาร โรงเรียนสนับสนุนการใช้อุปกรณ์การสอนมากขึ้น
5. ต้องการให้ปรับปรุงหนังสือแบบเรียนสังคมศึกษา (ภูมิศาสตร์) ให้มีแผนที่ประกอบคำบรรยายทุกตอน
6. การใช้สื่อทัศนูปกรณ์วิชาสังคมศึกษา ให้ได้ผลดีนั้นต้องประกอบด้วย
 - 6.1 ครูต้องเห็นความสำคัญของสื่อทัศนูปกรณ์
 - 6.2 ต้องมีอุปกรณ์การสอนที่ตรงกับความต้องการและเนื้อเรื่องที่จะสอน
 - 6.3 ต้องการ เวลาในการเตรียมการสอน
 - 6.4 ต้องการให้แผนกอุปกรณ์ให้บริการแก่ครูมากขึ้น
7. ประโยชน์ของการใช้สื่อทัศนูปกรณ์ในวิชาสังคมศึกษา
 - 7.1 สื่อทัศนูปกรณ์ ช่วยให้นักเรียนเข้าใจและจำได้แม่นยำ
 - 7.2 สื่อทัศนูปกรณ์ซึ่งเหมาะสมกับเรื่องที่จะสอน จะช่วยพูนเวลาได้มาก
 - 7.3 สื่อทัศนูปกรณ์ ช่วยให้นักเรียน เรียนได้ลึกกว่าวิธีสอนด้วยการอธิบายบนกระดานคำเพียงวิธีเดียว
8. จากการสัมภาษณ์ นาย ประพนธ์ แสงวงษ์ อดีตหัวหน้าแผนกสื่อทัศนศึกษา หน่วยงานนี้เทศก์ กรมอาชีวศึกษา ซึ่งปัจจุบันดำรงตำแหน่งหัวหน้ากองโรงเรียนการช่าง กรมอาชีวศึกษา เกี่ยวกับการบริหารสื่อทัศนูปกรณ์ การใช้ ตลอดจนอุปสรรคต่าง ๆ ทางหัวหน้ากอง ๆ ใ้ลครุณาธิ์แจ้งดังนี้

- 8.1 การใช้สื่อทัศนูปกรณ์ จากการศึกษาที่ผ่านได้เคยไปเยี่ยมโรงเรียนต่าง ๆ มาแล้ว เห็นว่ายังใช้อุปกรณ์การสอนกันน้อยกว่าที่ควร ส่วนมากใช้แผนที่ลูกโลก วารสารต่าง ๆ เช่น เสรีภาพ หนังสือคู่มือประกอบการสอนวิชาสังคมศึกษาที่กรมแจกให้ ส่วนวัสดุอุปกรณ์หรือเครื่องมืออย่างอื่น เช่น ภาพยนต์ ฟิล์มสตริป เครื่องและแถบบันทึกเสียง ไม่ค่อยมี เพราะสิ่งเหล่านี้มีราคาแพง และบางครั้ง ครูบางคนรู้สึกว่า การสอนด้วยวิธีอธิบายนั้น เห็นอยู่น้อยกว่า และเสียเวลาน้อยกว่าการที่จะใช้อุปกรณ์การสอน หรือต้องเตรียมหาเครื่องมืออุปกรณ์ต่าง ๆ

อย่างไรก็ตามทางแผนกโสตทัศนศึกษาได้พยายามแนะนำครูให้ผลิตและใช้วัสดุราคาถูก หรือของพื้นเมืองที่มีอยู่แล้วมาประกอบการสอน และบางโรงเรียนก็มี เครื่องและแถบบันทึกเสียงใช้ ในการสอนวิชาภาษาอังกฤษ และสังคมศึกษาบ้างแล้ว

- 8.2 การผลิตโสตทัศนูปกรณ์และการบริการ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบโดยตรง แต่ส่วนมากเป็นอุปกรณ์ทางวิชาช่าง เช่น พวกโปสเตอร์ต่าง ๆ นอกจากนี้ยังได้รับบันทึกแถบเสียงให้แก่โรงเรียนที่มาขอบริการโดยไม่คิดมูลค่าด้วย วิชาที่มาขอรับบริการบันทึกส่วนใหญ่เป็นวิชาภาษาไทย และ อังกฤษ โสตทัศนูปกรณ์บางชนิดที่โรงเรียนต้องการ ทางกองโรงเรียนการช่างจัดซื้อให้จากเงินงบประมาณ และโรงเรียนอาจจะหาซื้อได้ด้วยเงินของโรงเรียนเอง
- 8.3 อุปสรรค อุปสรรคที่สำคัญคือขาดงบประมาณ เพราะเครื่องมือเครื่องใช้ส่วนใหญ่มีราคาแพงมาก แต่ก็ได้พยายามจัดหาให้ หรือแนะนำให้ครูรู้จักผลิตวัสดุอุปกรณ์อย่างง่ายขึ้นใช้

อุปสรรคต่าง ๆ ยังมีอีกหลายประการ เช่น ครูยังไม่ค่อยเห็นความสำคัญของการใช้โสตทัศนูปกรณ์ และความเข้าใจในการใช้โสตทัศนูปกรณ์ยังมีน้อย กล่าวคือ ครูใหญ่กลัวจะเสียหาย ซึ่งในทางอรรถมนุบริหารที่จัดขึ้นแต่ละครั้ง ก็ได้พยายามชี้แจงเกี่ยวกับเรื่องนี้ด้วย

สรุป

ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับโรคหัดสุญญกรรมวิชาสังคมศึกษา ซึ่งครูใหญ่ และครูสอนวิชาสังคมศึกษาในโรงเรียนที่สำรวจ และ สิกขานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษา มีดังนี้ คือ

ก. ครูใหญ่ และ ครูสอนวิชาสังคมศึกษาของโรงเรียนที่สำรวจ

1. ส่วนใหญ่เห็นว่าโรคหัดสุญญกรรมให้ประโยชน์ในการสอนวิชาสังคมศึกษามาก และต้องการให้จัดการอบรมเพื่อให้มีประสบการณ์ทางงานโรคหัดสุญญกรรม
2. ครูโรงเรียนที่สำรวจเห็นว่า ห้องเรียนวิชาสังคมศึกษา และแผนที่ กับ ลูกโลก เป็นสิ่งจำเป็นในการสอนวิชาสังคมศึกษา
3. นอกจากนี้ ครูโรงเรียนที่สำรวจ ได้เสนอแนะว่า
 - 3.1 ควรปรับปรุงหนังสือแบบเรียนวิชาภูมิศาสตร์ โดยให้มีแผนที่ประกอบคำบรรยาย
 - 3.2 ครูต้องการอุปกรณ์เพิ่มขึ้น
 - 3.3 ครูต้องการให้มีครูหรือเจ้าหน้าที่โรคหัดสุญญกรรม ประจำโรงเรียน
 - 3.4 ครูต้องการให้ลดชั่วโมงสอนลงเพื่อจะได้มีเวลาว่างมากพอที่จะผลิตหรือเตรียมอุปกรณ์การสอน
 - 3.5 ครูต้องการให้แยกอุปกรณ์ ให้บริการในค่านอุปกรณ์แก่โรงเรียนต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

ข. สิกขานิเทศก์ กรมอาชีวศึกษาให้ความเห็นว่า

1. อุปสรรคในการใช้โรคหัดสุญญกรรมวิชาสังคมศึกษา
 - 1.1 ครูไม่ใคร่เห็นความสำคัญของโรคหัดสุญญกรรม
 - 1.2 ผู้บริหารเกรงว่าเครื่องมือบางอย่าง เช่น เครื่องบันทึกเสียง เครื่องฉายภาพยนตร์ เป็นต้น จะชำรุดเสียหาย
 - 1.3 เครื่องมือส่วนมากราคาแพง
 - 1.4 ไม่มีงบประมาณในการซื้อเครื่องมือเครื่องใช้พอ

2. การแก้ไขอุปสรรค หน่วยศึกษานิเทศ กรมอาชีวศึกษา เป็นผู้รับผิดชอบและให้บริการต่าง ๆ เช่น
 - 2.1 วิทยากรเสียงให้แก่วิทยาลัยโดยไม่คิดมูลค่า
 - 2.2 ชี้แจงผู้บริหารให้เข้าใจความมุ่งหมายและความสำคัญของการใช้วัสดุทัศนูปกรณ์
 - 2.3 แนะนำครู ให้วัสดุครุภัณฑ์และผลิตอุปกรณ์อย่างง่าย ๆ ขึ้นใช้เอง กองโรงเรียนการช่างเป็นผู้จัดซื้อจัดหาเงินงบประมาณ หรืออนุญาตให้โรงเรียนจัดซื้อจัดหาเงินของโรงเรียนเอง